

Miljøministeriet
Departementet
Miljø
mim@mim.dk
cc: akahe@mim.dk

Landbrug & Fødevarer

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
F +45 3339 4141
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Høringssvar fra Landbrug & Fødevarer vedr. ændringer af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (J.nr. 2021-10307)

Miljøministeriet har den 8. oktober 2021 sendt udkast til ændringer af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen i høring. Landbrug & Fødevarers bemærkninger til ændringen fremgår af nedenstående.

Generelle bemærkninger

Helt overordnet undrer L&F sig over timingen og nødvendigheden af denne ændring ift. BAT-konklusionerne og er samtidig ærgerlig over, at andre væsentlige justeringer ikke er medtaget. Vi havde bl.a. forventet, at det tidligere påpegede og presserende problem med emissionsfaktoren for stalde med æglæggende høner med redekasser ville blive løst som tidligere tilkendegivet (høringsnotat af 29. december 2020).

L&F forstår af høringsmaterialet, at BAT-konklusionerne fra februar 2017 ikke er korrekt implementeret for så vidt angår lugt. Det er frustrerende, at godkendelsesbekendtgørelsen igen ændres med henvisning til IE-direktivet. Det skaber usikkerhed om rammerne for at drive husdyrbrug, når EU-kravene drypvis implementeres. L&F savner en robust og transparant analyse af, hvordan BAT-konklusionerne er implementert, så det er klart hvilke regler, der stammer fra EU og hvilke regler, der er national særlovgivning. Det vil også gøre det lettere at vurdere, om principperne for erhvervsrettet EU-regulering følges og sikre, at der ikke sker overimplementering. L&F håber tillige, at ministeriet har gennemkontrolleret, at BAT-konklusionerne nu er korrekt implementeret, så der fremover er ro om reglerne.

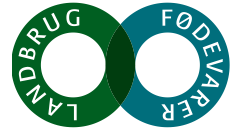
L&F er af den opfattelse, at der med denne ændring er tale om en meget væsentlig stramning af lugtreglerne, som ikke kan begrundes i BAT-konklusionerne, og at der derfor sker en klar overimplementering. Det er særligt problematisk, at det af høringsbrevet fremgår, at "BAT-konklusionerne indeholder grænseværdier for udledning samt teknikker, procedurer og retningslinjer med henblik på at varetage miljøbeskyttelsesformål." samt at: "kommunalbestyrelsen i forbindelse med revurdering skal sikre, at geneniveauerne for lugt i § 31-33, jf. bilag 3, pkt. B, er overholdt". BAT-konklusionerne indeholder ikke krav om overholdelse af specifikke lugtgrænser ej heller, at de danske lugtgrænser skal overholdes.

Konsekvenserne er yderligere uklare og problematiske, idet den danske definition af anlægsbegrebet ikke følger definitionen i IE-direktivet. I forbindelse med den nye husdyrlov blev der i de specielle bemærkninger til ny husdyrlov (s. 197) lovet et nyt grundlag for lugt – vi skal venligst forespørge, hvornår dette arbejde igangsættes?

Med hensyn til den fremlagte miljøscreening og vurderingen af de "økonomiske og administrative konsekvenser" mener L&F helt overordnet, at ændringsforslaget har betydning for langt flere husdyrbrug, end der i høringsmaterialet er redegjort for. L&F mener

Landbrug & Fødevarer repræsenterer landbruget og fødevarerhvervet i Danmark. Organisationen er resultatet af en fusion mellem *Landbrugsraadet*, *Danske Slagterier*, *Dansk Svineproduktion*, *Dansk Landbrug* med *Dansk Landbrugs Medier* og *Dansk Landbrugsrådgivning*, samt væsentlige dele af *Mejeriforeningens* aktiviteter.

Landbrug & Fødevarer repræsenterer Danmarks største kompetenceklynge med 150.000 beskæftigede og en samlet eksport på mere end 100 mia. kr. årligt.

derfor, at bekendtgørelsesmaterialet burde være forsynet med en erhvervsøkonomisk konsekvensvurdering efter principperne for erhvervsrettet EU-regulering, som Erhvervsministeriet foreskriver.

For at afbøde de erhvervsøkonomiske konsekvenser for erhvervet, er det et centralt ønske fra L&F, at husdyrbrug i en revurderingssituation får retskrav på at anvende "50 pct-reglen" og at "120 pct-reglen" genindføres i bekendtgørelsen.

Rent principielt savner L&F også en logisk og juridisk forklaring på sammenhængen mellem BAT-konklusionerne og den danske teknologiliste.

Specifikke kommentarer til bekendtgørelseudkastet

Ny stk. 2 i § 39 – inddragelse af lugtgenekriterier ved revurderinger af husdyrbrug

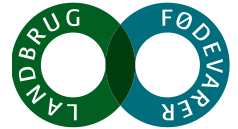
L&F er generelt uforstående overfor formuleringen af den nye § 39, stk. 2. Det fremgår af første sætning, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at geneniveauerne er overholdt. Dette efterfølges af en sætning om, at såfremt husdyrbruget ikke overholder geneniveauerne, så skal kommunalbestyrelsen vurdere, om der er grundlag for at fastsætte vilkår om anvendelse af relevant BAT-teknologi fra Miljøstyrelsens Teknologiliste. Umiddelbart giver de to sætninger efter hinanden ikke mening, da den første sætning fastslår, at geneniveauerne skal sikres overholdt og den anden sætning siger, at hvis husdyrbruget ikke overholder lugtgenekriterierne, så skal det vurderes, om der kan anvendes relevant teknologi. Ud fra paragraffens ordlyd kan det opfattes som om, at såfremt geneniveauerne ikke overholdes, og der ikke findes relevant teknologi, så kan husdyrbruget ikke revurderes. Dette mener L&F ikke stemmer overens med den tekst, der fremgår af høringsmaterialet, hvor det fremgår, at *"Konkret skal bestemmelsen forstås således, at kommunalbestyrelsen indledningsvis vurderer, om geneniveauerne i § 31-32 er overholdt."* (Høringsnotatet, s. 4). L&F foreslår derfor, at paragraffen formuleres i overensstemmelse med intentionen i det medfølgende høringsnotat.

Yderligere undrer L&F sig over, at kommunalbestyrelsen skal vurdere, om der er grundlag for at fastsætte vilkår om anvendelse af relevante BAT-teknologier på Miljøstyrelsens Teknologiliste. L&F efterspørger på denne baggrund sammenhængen mellem teknologisten og BAT-konklusionen. Yderligere bemærkes det, at BAT-teknologierne på teknologilisten udelukkende er baseret på, hvilke investeringer der med rimelighed kan kræves for at reducere ammoniakemissionen – ikke lugt. Dette vil indebære en betydelig risiko for, at kommunen stiller krav om anvendelse af teknologier – uden at der foretages en korrekt proportionalitetsvurdering.

Uigennemskuelige og store konsekvenser for husdyrbrug ved bekendtgørelsesændringen

Gennemføres den foreslåede bekendtgørelsesændring, hvor der i forbindelse med revurdering af IE-husdyrbrug også skal ske en genberegning af geneniveauerne for lugt, vil det have langt større konsekvenser for husdyrbrugene end der er forudsat i høringsmaterialet og i forbindelse med vedtagelse af BAT-konklusionerne. Derfor ønsker L&F, at konsekvensanalysen for erhvervet genbesøges.

For at afbøde problemerne med ændrede lugtberegninger ønsker L&F, at husdyrbrug i en revurderingssituation får retskrav på at anvende "50 pct-reglen" og at "120 pct-reglen" genindføres i bekendtgørelsen.

I perioden fra 2007 og frem til 2019 er der sket to principielle ændringer i beregningsreglerne for lugtemission og genegrænser. Derfor vil der være staldanlæg som i den oprindelige miljøgodkendelse, overholdt gældende geneniveauer for lugt, men som ved en genberegning ikke længere vil overholde geneniveauerne for lugt, selvom der er tale om uændret staldanlæg og produktion med faktisk samme lugtemission både før og efter de ændrede regneregler. Konsekvenserne vedrørende de to ændringer af lugt beregningerne er beskrevet nedenfor.

1. ændring - Skift i beregning af lugtemission fra per dyr/kg dyr på stald til emission per m² produktionsareal

Som følge af ny husdyrlov per august 2017 skete der en grundlæggende ændring i beregningsprincipperne for både lugt- og ammoniakemission. Avls- og opformeringsbesætningerne vælger typisk en staldindretning, hvor grisene har ekstra god plads (lavere staldbelægning) set i forhold til almindelige staldanlæg for griseproduktion. Det gør, at nogle af disse staldanlæg, som er etableret efter reglerne før ikrafttræden af ny husdyrbrugslov per august 2017, ved genberegning af lugt, ikke længere kan overholde geneniveauerne for lugt, selvom der er tale om et uændret staldanlæg og produktion med faktisk samme lugtemission både før og efter de ændrede beregningsregler for lugtemission.

For at den type staldanlæg ikke uretmæssigt skal pålægges nye skærpede krav, skal der i forbindelse med en revurdering og genberegning af geneniveauerne for lugt, sikres et retskrav om at overholdelse af "50 pct-reglen" (jf. § 33 stk. 1) for lugtemission er tilstrækkelig i forbindelse med revurdering af et IE-husdyrbrug.

2. ændring - Ophævelse af "120 pct-reglen"

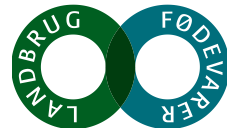
Indtil bekendtgørelse nr. 1021 af 6. juli 2018 gjaldt en regel om bortscreening af anlæg, der lå længere væk fra omboende/zonegrænse end 120 % af lugtgeneafstanden. Se uddrag fra tidligere henviste vejledning:

"Staldanlæg, der er placeret langt fra omboende eller zonegrænsen, indgår dog ikke i beregningen af den vægtede gennemsnitsafstand ligesom emissionen fra disse staldanlæg heller ikke skal indgå i beregningen af den samlede lugtemission. Definitionen af sådanne staldanlæg er, at selvom husdyrbrugets samlede lugtemission kom herfra, overstiger afstanden til omboende eller zonegrænsen geneafstanden med 20 %. I før nævnte eksempel udelades emissionen fra stald B derfor, hvis afstanden til naboen er større end $140 \text{ meter} * 1,2 = 168 \text{ meter}$."

og uddrag fra gældende vejledning:

"Det har i tidligere bekendtgørelser fremgået af teksten i bilag 3, pkt. B, at staldafsnit, der var placeret længere væk end 120 % af den ukorrigerede geneafstand, beregnet på baggrund af alle staldafsnit på husdyrbruget, ikke skulle medtages i lugtberegningen og de pågældende bortscreenes automatisk ved beregningen i husdyrgodkendelse.dk. Med BEK nr. 1021 af 06/07/2018 er "120 pct-reglen ophævet", og finder derfor ikke anvendelse på ansøgninger indsendt i husdyrgodkendelse.dk fra 1/8-2018."

Konsekvensen blev, at det ifølge BEK nr. 1021 af 06/07/2018 ikke længere er muligt at bortscreenes staldanlæg, som er placeret længere væk end 120 % af den ukorrigerede geneafstand.

I perioden fra 2007 og frem til ændringen i BEK nr. 1021 af 06/07/2018, er der for en række meddelte miljøgodkendelser netop anvendt "120 pct-reglen" i situationer, hvor der i forbindelse med en udvidelse foretages en delvis udflytning af produktionsanlægget, som følge af, at det oprindelige staldanlægs placering ikke havde udviklingsmuligheder. Som følge af det nye krav om at genberegne geneniveauerne for lugt i forbindelse med revurdering af IE-husdyrbrug, kan mange af disse staldanlæg ikke overholde geneniveauerne for lugt som følge af, at "120 pct-reglen" blev ophævet i 2018, selvom der er tale om et uændret staldanlæg og produktion som faktisk har samme lugtemission både før og efter de ændrede beregningsregler for lugtgene.

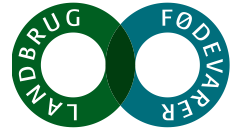
Krav om en samlet lugtberegning for alle anlæg på samme matrikel vil beregningsteknisk, få væsentlig betydning for både emissioner og den "vægtede gennemsnitsafstand", uanset om der er stor afstand mellem staldanlæggende, fordi der nu også skal medregnes lugtemission fra de tidligere bortscreenede anlæg. Det betyder, at "lugtcentrum" (massemidte) for alle husdyrbrug godkendt inden 1. august 2018 vil blive "rykket" ift. godkendelsestidspunktet, når der genberegnes lugtemission i forbindelse med revurdering af et IE-husdyrbrug. Man må tilsvarende forvente, at husdyrbrug, der tidligere har bortscreenet et eller flere anlæg, vil opleve en forøget beregnet lugtemission, uanset uændrede forhold i driften.

Forrykkelsen af centrum har ikke bare betydning for det revurderede husdyrbrug, men har også betydning i forhold til kumulation, hvor de 300 meter til byzone / 100 meter fra beboelsesbygninger også beregnes med udgangspunkt i det forrykkede lugtcentrum. Der risikeres derfor at skulle kumuleres med landbrugsejendomme, som ikke var omfattet af kumulationsreglerne før august 2018.

Regneteknisk opstår der i disse situationer en særpræget situation i forhold til beskyttelsen som følge af, at midten for emissionsberegningerne ligger et sted mellem alle anlæg. Det er godkendelsessystemet husdyrgodkendelse.dk, der automatisk fastlægger massemidten og dermed punktet, der danner et fiktivt centrum for emissionerne, og dermed også punktet hvor geneafstanden, og således beskyttelsen og diverse afværgetiltag, udgår fra. Husdyrgodkendelse.dk er omtalt i forarbejderne til husdyrbrugsloven, men er nærmere reguleret i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, idet det endelige indhold af programmet samt udregningsmoduler mv. fastlægges administrativt i Miljøstyrelsen. Det er dog i alle tilfælde en forudsætning for husdyrgodkendelse.dk, at gældende ret overholdes.

Sådanne ulogiske regnesystemer vil betyde krav ift. omgivelser mv., der ikke har det angivne behov for beskyttelse, hvilket i visse situationer kan/vil være i strid med proportionalitetsprincippet. Det faglige grundlag for "120 pct-reglen" var netop, at ved stor afstand mellem to staldanlæg på samme matrikel, så slap de beregningsmæssigt hinanden med hensyn til lugtemissionen.

Den beskrevne problemstilling kan løses ved, at genindføre "120 pct- reglen" for lugt, hvilket der også er fagligt belæg for. Ellers vil en række staldanlæg uretmæssigt blive mødt med et nyt, ikke proportionelt og byrdefuldt vilkår ved en kommende revurdering som følge af BAT-konklusionerne, selvom der er tale om et uændret staldanlæg og produktion som faktisk har samme lugtemission både før og efter de ændrede beregningsregler for lugtgene.

Der bør derfor sikres et retskrav på at kunne benytte 50 pct-reglen i § 33 og ikke være op til den enkelte kommune, at beslutte. Mellem kommunerne er der i dag meget stor forskel på, hvordan "50 pct-reglen" for lugt anvendes, hvor enkelte kommuner af princip aldrig eller næsten aldrig anvender muligheden for dispensation. Det må forventes, at den nuværende uens administrative praksis i kommunerne også vil gælde en revurderingssituation, hvis regelgrundlaget for beregning af lugtgeneafstand og dispensation uændret skal anvendes ved revurdering som følge af BAT-konklusionen.

Konsekvensen af ændringerne i beregningsreglerne af lugtemission og genegrænser for lugt er ikke proportionelt og samtidigt et byrdefuldt vilkår, der kan medføre hel/delvis lukning af husdyrbrug, selvom der kan være tale om en relativ ny godkendelse med uændret staldanlæg og produktion som faktisk har samme lugtemission både før og efter de ændrede beregningsregler for lugtgene. Dette har næppe været meningen med BAT-konklusionerne og er heller ikke i overensstemmelse med principperne om implementering af erhvervsrettet regulering.

Ud over de to principielle ændringer i beregningsreglerne af lugtemission, så vil to andre forhold i visse sager have konsekvens ved genberegning af lugtemission og genegrænser. Disse forhold er beskrevet herunder.

Særlige udfordringer ved OML-beregning af lugt i forbindelse med godkendelse af et produktionsanlæg

Der er en række sager, hvor der er anvendt OML-beregning af lugt i forbindelse med godkendelse af et produktionsanlæg. Ved genberegning i IT ansøgningssystemet kan der opstå situationer, hvor genegrænserne beregningsmæssigt ikke er overholdt. Det vil være yderst byrdefuldt, hvis en landmand dermed tvinges til at afholde omkostningen til en ny OML-beregning, som hurtigt løber op i 20.000-25.000 kr. per OML-beregning. En løsning herpå vil være et retskrav om at overholdelse af "50 pct-reglen" (jf. § 33 stk. 1) for lugtemission, er et tilstrækkeligt grundlag for revurdering af et IE-husdyrbrug. På denne måde undgås det, at der skal foretages en ny OML-beregning, idet der er tale om et uændret staldanlæg og produktion, som faktisk ikke lugter mere selvom det skal revurderes.

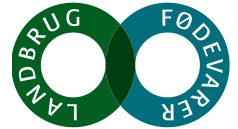
Problemstillinger i relation til planloven

L&F kan ikke genfinde i høringsmaterialet, om der er taget stilling til konsekvenserne af den nye § 39, stk. 2 i forhold til Planloven. Planloven blev i juni 2017 ændret med følgende tilføjelse:

§ 15 b. En lokalplan må kun udlægge arealer belastet af lugt, støv og anden luftforurening til forureningsfølsom anvendelse, hvis planen med bestemmelser om etablering af afværgeforanstaltninger m.v., jf. § 15, stk. 2, nr. 14, kan sikre den fremtidige anvendelse mod forureningsbelastning.

Da denne tilføjelse først kom til i juni 2017, vil der være husdyrbrug, der er i risiko for, at der efter deres godkendelse er blevet anlagt boligområder mv. tæt på husdyrbruget selvom området er lugt-påvirket. En revurdering af husdyrbruget med fokus på at sikre lugtkravene overholdes vil være udfordret i sådanne situationer.

Det bemærkes desuden, at lugtgrænserne iht. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 31 ikke alene gælder i eksisterende by- eller sommerhuszoner, men også i kommuneplanens

ramme-udlagte områder. Det er ikke i henhold til Planlovens § 15 b ulovligt at udlægge lugt-belastede områder til forureningsfølsom anvendelse i en kommuneplanramme, uanset at det efterfølgende måtte være i strid med Planloven at vedtage en lokalplan til forureningsfølsom anvendelse i området. Landbruget kan herved komme i problemer med lugtgenekriterierne i §§ 31-33 uden at have forøget eller ændret sin emission.

Det bemærkes også, at planlovens § 15 b alene beskytter mod udlægning af forureningsfølsom anvendelse, når dette sker gennem en lokalplan. Ændringer, der ikke kræver lokalplan, f.eks. områder omfattet af husdyrbruglovens § 6, stk. 1, nr. 2, eller enkeltboliger, kan uden lokalplan være rykket tættere på eksisterende husdyrbrug siden husdyrbrugets oprindelige godkendelse. Også her vil husdyrbrug i en revurdring ift. lugtkriterierne være udfordrede.

L&F beder ministeriet om, at konsekvenser heraf fremlægges før bekendtgørelsen ændres, og at der indføres undtagelsesbestemmelser for husdyrbrug, der er udfordret heraf.

§ 46

I § 46 er forslag om at slette ordet "og" i følgende sætning: "*En god aminosyrebalance og lavt indhold af råprotein kan opnås ved at kombinere fodermidler, hvor aminosyreprofilen supplerer hinanden ~~og~~ eller ved at tilsætte frie essentielle aminosyrer til foder med et lavt indhold af råprotein*".

I denne situation vil det forståelsesmæssigt være forkert at slette ordet "og", idet der typisk er tale om en "både og" situation, hvor begge metoder anvendes. Hvis der kun står "eller" vil det skulle forstås som en "enten eller" situation, hvilket er fagligt forkert.

§ 71 Overgangsbestemmelser

Det fremgår af forslaget, at IE-husdyrbrug skal overholde de bindende krav fra det tidspunkt, hvor de overstiger stipladsgrænserne – uden at dette er forbundet med opnåelse af en miljøgodkendelse efter § 16 a, stk. 2.

Det er L&F's anbefaling, at i forbindelse hermed skal indføres en tilsvarende eller lignende bestemmelse, der sikrer, at husdyrbrug, der vokser ud af § 16 a, stk. 2, fordi husdyrbruget mindskes, ikke længere skal opfylde krav til IE-husdyrbrug uanset om de fortsætter på samme godkendelse, subsidiært fra det tidspunkt, hvor husdyrbruget ikke længere har retlig adgang til husdyrbrug udover IE-grænsen, f.eks. som følge af delvist kontinuitetsbrud.

L&F står naturligvis til rådighed for yderligere drøftelse af ovenstående.

Med venlig hilsen

Julie Rose Bang

Miljøpolitisk Konsulent

Miljø & Bæredygtighed

M +45 2345 0711

E jrba@lf.dk